

การวิเคราะห์กระบวนการสร้างผลงานศิลปะบำบัดผ่านการถอดรหัส ผลงานศิลปินผู้สร้างผลงานศิลปะร่วมสมัย

Analyze the process of creating works of art therapy through decoding the works
of artists create works of contemporary art

Received March 18, 2022
Revised May 10, 2022
Accepted May 19, 2022

นรินทรา เกโส¹
ปิติวรรณ สมไทย²
ศุภฤกษ์ คณิตวรานันท์³

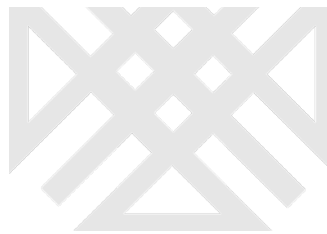
บทคัดย่อ

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์กระบวนการทำงานของศิลปินที่ใช้ศิลปะเป็น
ตัวแทนทางจิตวิทยาการรับรู้ ระหว่างการรับรู้ทางจิตวิทยาและความงามสู่กระบวนการสร้างสรรค์
ศิลปะบำบัด ผู้วิจัยทำการศึกษาวเคราะห์ที่มาของศิลปกรรม ในการวิจัยมีการวิเคราะห์ศิลปินที่ได้รับ
แรงบันดาลใจจากประสบการณ์ในด้านลบ มาสู่การสร้างผลงานทางศิลปะ ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์
ประสบการณ์พื้นหลังของศิลปินสู่การสร้างผลงานโดยได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ลักษณะผลงาน
สร้างสรรค์ที่ศิลปินแสดงออกผ่านผลงานโดยการให้รหัสการรับรู้ระหว่างผู้ชมผลงานศิลปะและตัว
ศิลปินผู้สร้างกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะบำบัด ซึ่งมีความสอดคล้องที่เกี่ยวข้องโดยตรงเกี่ยวกับการ
การรับรู้ทางจิตได้สำนึกซึ่งเป็นระบบความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น เพื่อเกิดก่อให้การสังเคราะห์นำไปสู่การใช้
ศิลปะบำบัดเพื่อแก้ไขปัญหาสภาพจิตใจให้ดีขึ้น ซึ่งในเบื้องต้นที่ผู้วิจัยสนใจคำว่ามานุษยวิทยา (Anthro-
pology) ซึ่งหมายถึงศาสตร์ที่ศึกษามนุษย์ แต่เนื่องจากมนุษย์มีหลายมิติ ศาสตร์ของมานุษยวิทยา
เป็นศาสตร์ที่มีลักษณะเปิดกว้าง หากมองจากปรัชญาแรกเริ่มของมานุษยวิทยาก็จะพบว่า มานุษยวิทยา
ต้องการทำความเข้าใจวิถีชีวิตของมนุษย์ที่ยังมีลมหายใจและที่เคยอยู่บนโลกนี้ การศึกษาวิเคราะห์
ศาสตร์ทางด้านจิตวิทยาการรับรู้เพื่อให้เข้าใจความเป็นมนุษย์ และผู้วิจัยคัดเลือกวิเคราะห์ศึกษา
แนวคิดจากศิลปินทั้ง 7 ท่าน ที่ทำงานศิลปะบำบัดผ่านกระบวนการ การสร้างสรรค์ผลงานที่มีความ
หลากหลาย ได้แก่ วินเซนต์ แวนโก๊ะ, มาร์ค รอธโก, มาร์นา ออบราโมวิทซ์, โจเซฟ ไคซูธ, แอร์วิน วูร์ม,
คามิน เลิศชัยประเสริฐ, อารยา ราษฎร์จำเริญสุข โดยกระบวนการวิเคราะห์ลักษณะผลงานสร้างสรรค์
ศิลปะบำบัดและมีการใช้จิตวิทยาในการถ่ายทอดผลงานที่ศิลปินแสดงออกผ่านผลงานโดยผ่านการ
สร้างรหัสการรับรู้ระหว่างผู้ชมผลงานศิลปะและตัวศิลปินผู้สร้างผลงาน ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจ
จากการใช้ศิลปะในรูปแบบที่ต่างกันในการสร้างกระบวนการวิธีการบำบัดในลักษณะวิธีการที่
เฉพาะของศิลปินซึ่งล้วนแต่ก่อเกิดการพบคุณค่าของมนุษย์ในเชิงของการใช้ศิลปะการสังเคราะห์
วิเคราะห์ตระหนักรู้จากความรู้สึกและประสบการณ์ที่ผ่านมา หันกลับไปมองส่วนที่ผ่านมาในฐานะ
คนที่เคยอยู่ในเหตุการณ์ เคยร่วมในประสบการณ์นั้นอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ผู้วิจัยได้หลังจากการวิเคราะห์

¹ นิสิตปริญญาโทชั้นปีที่ ๓ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² รศ. สาขาวิชากราฟิกอาร์ต&กราฟิกมีเดีย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ ผศ.ดร. สาขาวิชาจิตรกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ข้อมูลแนวคิดและรูปแบบผลงาน จะนำไปสู่การสังเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะบำบัด และนำไปสู่การพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์อันประเสริฐและบำบัดเยียวยาจิตใจในระดับลึก ด้านในของตนได้

ABSTRACT

This research analyzes work procedures of artists whose art is used as a medium for gaining awareness of beauty and the creative process, a kind of psychological therapy. It provides an analytic study of the source of this art, with attention given to artists whose work was inspired by negative experiences. Background characteristics of creative works displayed by the artists are examined through encoding perceptions gleaned from art works that have reached through to the viewers from the artists who created them. The creative process of art therapy is attuned to an unconscious gain in awareness arising from this relationship, as a synthesis is built which enables therapeutic creation of visual works of art. From the outset the word “anthropology” takes on significance. This is the science whose subject is the human being, though since humanity has so many dimensions, the scope of anthropological study is vast. Its fundamental philosophy calls for understanding of ways of life both of living people and past world populations. This research extends this to the use of cognitive science as a way of understanding what it is to be human. Here it gives special attention to the artistic concepts of seven artists: Vincent Van Gogh, Mark Rothko, Marina Abramović, Joseph Kosuth, Erwin Wurm, Kamin Lertchaiprasert, and Araya Ratchamroensuk. The forms displayed in their artistic works are analyzed through an encoding of perceptions viewers have taken from them in relation to the artists who created them. The research was inspired by the widely varying forms and formats applied to create therapeutic methods unique to each artist, all of whom produced something of value to human beings with artistic syntheses of past feelings and experiences. These feelings and experiences are examined with a retrospective look at the standpoints of the persons who experienced them and the nature of their involvement. Analysis of the concepts and forms of these works leads to synthetization of a therapeutic art creation process that can be used for a human being's personal development to become more whole and heal the spirit at its deepest levels.

คำสำคัญ: ศิลปะบำบัด, ถอดรหัสการรับรู้, ทัศนศิลป์, ศิลปะร่วมสมัย

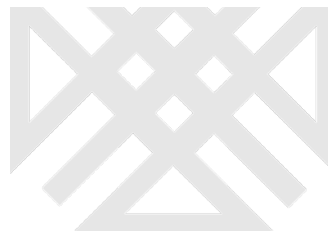
Keywords: Art Therapy, The Cognitive Relationship, Visual Art, contemporary art

บทนำ

ผลกระทบทางด้านจิตใจจะเป็นหนึ่งในสามสาเหตุหลักที่ทำให้คนต้องเสียชีวิตในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบันนี้มีผู้ป่วย 4 - 10 เปอร์เซ็นต์ และประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์ของผู้ที่ป่วยรุนแรงจะฆ่าตัวตาย สภาวะผู้ป่วยที่มีผลกระทบทางด้านจิตใจมีการสื่อสารระหว่างเซลล์ประสาทของสมองและสารเคมีในสมองที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ปกติมีความแปรปรวน เมื่อพบเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความกดดันทางจิตใจ ซึ่งสาระสำคัญจากประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยในการสูญเสียความสัมพันธ์ของคนรัก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการลดความมั่นคงทางอารมณ์ของผู้วิจัย ศิลปะคือผลงานที่มาจากจิตภายใน มีความหลากหลายทั้งในเชิงมิติความลึกและความซับซ้อน ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าทุกความสัมพันธ์ที่จบลงไป มีซากปรักหักพังของความสัมพันธ์หลงเหลือให้นึกถึง ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาศาสตร์จิตวิทยาการรับรู้ทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก มุมมองต่อโลกและปรัชญาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ผ่านประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสว่ามีวิธีคิด (Thinking Process) เกี่ยวกับประสบการณ์การรับรู้ที่เป็นความจริงตามธรรมชาติอย่างไรและมีวิธีในการถ่ายทอดหรือ การสร้างสรรค์ผลงานเป็นแบบไหน โดยนำหลักทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ผ่านขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ ไปสู่การสังเคราะห์เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่มีลักษณะและคุณค่าทางความงาม โครงการนี้เป็นวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติจากสุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) และศาสตร์ทางจิตวิทยาการรับรู้โครงข่ายทางความสัมพันธ์ ซึ่งสามารถเป็นพลังขับเคลื่อนให้กระบวนการทัศนต่อตัวเองและสิ่งรอบข้างให้ดีขึ้นลดความวิตกกังวล และเพิ่มความเป็นไปได้ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี โดยเฉพาะมนต์ทางสุนทรียศาสตร์ ซึ่งมีแก่นรากฐานในการเข้าถึงความจริง การเข้าถึงสุนทรียรสทางศิลปะจึงเป็นการแสวงหาความจริงด้วยการเผยให้เห็นแก่นสาระภายในของสรรพสิ่ง ซึ่งเป็นความจริงที่เหนือออกไปจากโลกตามตาเห็นสู่การแสวงหาความจริงแท้อันเป็นสากลด้วยในปัจจุบันความหลากหลายและความดกดันจนทำให้มนุษย์ตั้งคำถามที่ท้าทายกับสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่มนุษย์ไม่เชื่อว่ามีความจริงสมบูรณ์แบบแต่ทุกสิ่งล้วนถูกสร้าง (Construct) รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

นักปรัชญาชาวกรีกชื่ออริสโตเติล (Aristotle) ได้อธิบายเอาไว้ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม” (Social Animal) ซึ่งหมายความว่า มนุษย์จะมีชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่า มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันในหมู่มวลสมาชิก ซึ่งอาจเป็นชาติเดียวกัน นับถือศาสนาและพูดภาษาเดียวกัน มีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นการที่มนุษย์ต้องอยู่รวมกันในสังคมเดียวกันมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนดูแลมีกิจวัตรประจำวันบนพื้นที่ร่วมกัน จึงทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “ปฏิสัมพันธ์” ขึ้นนั่นคือการที่มนุษย์ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น การติดต่อสัมพันธ์ ทะเลาะ หรือแม้กระทั่งการสืบทอด

ซิกมันด์ ฟรอยด์ คิดว่าประสบการณ์และความรู้สึกจากวัยเด็กจะมีผลต่อความสัมพันธ์และความเข้าใจในความสัมพันธ์อื่น ๆ ในชีวิตนอกจากนั้นแล้วยังมีอิทธิพลต่อการเลือกบุคคลที่ตนจะมีความสัมพันธ์ด้วย (object choice) ดังที่ฟรอยด์ได้เคยอธิบายว่าการเลือกบุคคลที่จะมีความสัมพันธ์ด้วยอาจจะเป็นแบบ anaclitic ซึ่งเป็นการเลือกเพราะบุคคลที่ตนเลือกนั้นกระตุ้นให้ระลึกถึงบุคคลที่มีความสำคัญในอดีต หรือการเลือกแบบ narcissistic โดยการเลือกบุคคลที่มีลักษณะบางอย่าง

เหมือนตนเอง โดยที่ทั้งสองแบบนี้จะเป็นแบบบวก (positive way) คือเลือกคนที่เหมือนบุคคลในอดีตหรือเหมือนตน แบบลบ (negative way) คือเลือกคนที่ตรงกันข้ามกับบุคคลในอดีตหรือตนเอง และแบบอุดมคติ (ideal way) คือบุคคลที่ตนเลือกนั้นเป็นเหมือนดังที่ตนเองอยากให้บุคคลในอดีตหรือตนเองเป็น

ลาอง (Lacan) ทฤษฎีความคิดและจิตวิเคราะห์ (Lacan and psychoanalysis) ความรู้สึกเกี่ยวกับการสูญเสีย (The sense of loss) ความมีตัวตนเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ทั้งหมด ได้เข้ามามีบทบาทโดยผ่านหลักการของความแตกต่าง โดยความตรงข้ามกับ"คนอื่น"หรือ"คุณ"กับ"ฉัน" อีกด้านหนึ่ง ความมีตัวตนไม่ได้เป็นแก่นสารอันหนึ่ง แต่เป็นชุดหนึ่งของความสัมพันธ์ต่าง ๆ สามารถได้รับการชักนำไปได้โดยการกระตุ้นของระบบการบ่งชี้อื่นหนึ่งซึ่งมีอยู่ก่อนปัจเจกบุคคล และที่ได้มา กำหนดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเขาหรือเธอ เพราะฉะนั้น วาทกรรมหรือคำอธิบายจึงเป็นตัวแทน ซึ่งตัวตนได้รับการสร้างขึ้น และแบบแผนการดำรงอยู่คำจูนมันเอาไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์การรับรู้ทางด้านสุนทรียศาสตร์ทางประสาทสัมผัสเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์ทางด้านบวกและด้านลบซึ่งเป็นประสบการณ์ทางการสัมผัสที่รู้สึกได้ (sensibility experience) เพื่อนำไปสู่การเยียวยาวิภาษภาวะทางจิตใจในด้านลบ
2. เพื่อบูรณาการสหวิทยาการระหว่างศิลปะและจิตวิทยาทางด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทางจิตวิทยาวิเคราะห์ความสัมพันธ์นำไปสู่การสร้างผลงานศิลปะร่วมสมัย
3. เพื่อใช้ชุดความรู้จากการสังเคราะห์โครงสร้างทางด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์เพื่อใช้วิเคราะห์ผลงานศิลปะที่มีนัยยะเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์ เพื่อพัฒนาสู่กระบวนการสร้างงานศิลปะบำบัดจิตวิทยาการรับรู้ โดยกระบวนการรับรู้ทางทัศนศิลป์ (perception in visual art)

วิธีการวิจัย

ใช้วิธีวิจัยเชิงสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ (Practice led Research) สํารวจข้อมูลพื้นฐานศึกษาและค้นคว้าวิเคราะห์ “ประสบการณ์ความสัมพันธ์” ทางจิตวิทยาเชิงบวก และจิตวิทยาเชิงลบ และ “การสังเคราะห์สุนทรียารมณ์” ประสบการณ์การรับรู้ทางด้านสุนทรียศาสตร์ทางประสาทสัมผัสเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์ปัจเจกบุคคล

นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงแยกแวกประเด็นวิเคราะห์ (Analysis) สังเคราะห์ (Synthesis) ตีความหมาย (Interpretation) จากนั้นนำข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริง ความจริงที่ผ่านการตีความหมายของการใช้เหตุผล กระบวนการตรรกวิทยา (Logic) ที่สามารถตอบประเด็นต่าง ๆ ของปัญหาได้ นำข้อมูล

สร้างภาพร่างเบื้องต้น (Sketch Idea) ศิลปะในลักษณะเฉพาะบุคคลตามแนวความคิดของผู้วิจัย โดยมีการประเมินผลทางสุนทรียภาพ

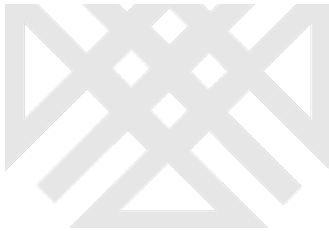
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงแยกแแตกประเด็นวิเคราะห์ (Analysis) สังเคราะห์ (Synthesis) ตีความหมาย (Interpretation) จากนั้นนำข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริง ความจริงที่ผ่านการตีความหมายของการใช้เหตุผล กระบวนการตรรกวิทยา (Logic) ที่สามารถตอบประเด็นต่าง ๆ ของปัญหาได้ การวิเคราะห์ผลงานศิลปะในลักษณะเฉพาะบุคคลตามแนวความคิดของผู้วิจัยโดยมีการประเมินผลทางสุนทรียภาพ การศึกษาวิจัย และข้อมูลจากฐานข้อมูลที่มีการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ งานวิจัยในแนวทางการจิตวิทยา และ โรงพยาบาลเชลซีและเวสต์มินสเตอร์ แห่งลอนดอน, รวบรวมจากข้อมูลผลงานศิลปะบำบัดของศิลปินผู้มีแนวคิดและกระบวนการในการเยียวยาสภาพจิตใจ และข้อมูล ตำรา บทความของจิตแพทย์และนักจิตวิเคราะห์ เป็นผู้ริเริ่มแนวความคิดเกี่ยวกับศิลปะบำบัด ตำราด้านศิลปะบำบัด ซึ่งเป็นการนำศิลปะมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์และการทำจิตบำบัด

ผลการวิจัย

ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการผลงานศิลปะบำบัดนำไปสู่องค์ความรู้ในการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเชิงแนวความคิด (Conceptual art) โดยอาศัยหลักการและการทฤษฎีใหม่ที่เกิดจากองค์ความรู้ทางศิลปะด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์ให้ได้ผลงานศิลปะเชิงแนวความคิด (Conceptual art) ที่สามารถเป็นเครื่องมือทางเลือกในการเยียวยารักษาภาวะผู้ป่วยทางจิตในด้านลบ ซึ่งมีปัญหาทางด้านจิตใจ ซึ่งจะเป็นลักษณะการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะประเภท ศิลปะเชิงแนวความคิด (Conceptual art) ที่จะประกอบด้วยศิลปะการติดตั้ง (Installation art) การสร้างพื้นที่จำลอง จากการทดลองทดสอบทางกายภาพซึ่งถือเป็นเครื่องมือรับความคิดหรือวิธีคิดทางกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่าง “ศิลปะ” และ “ผู้ป่วยสภาวะจิตในด้านลบ” ที่มีวิธีการเฉพาะใช้สำหรับการสร้างผลงานศิลปะโดยมีองค์ประกอบ (elements of art) หรือส่วนย่อยต่าง ๆ มาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดเป็นผลรวม ในกระบวนการของประสบการณ์ร่วมในการสร้างปฏิสัมพันธ์ ที่จะช่วยในการเยียวยารักษาภาวะจิตใจให้มีความสมดุล สร้างผลงานศิลปะที่เกิดจากการนำอารมณ์และความรู้สึกมาสร้างงานมีความสัมพันธ์

ซึ่งล้วนแต่ก่อเกิดการพบคุณค่าของมนุษย์ในเชิงของการใช้ศิลปะการสังเคราะห์ พิเคราะห์ ตระหนักรู้จากความรู้สึกและประสบการณ์ที่ผ่านมา หันกลับไปมองส่วนที่ผ่านมาในฐานะคนที่เคยอยู่ในเหตุการณ์ เคยร่วมในประสบการณ์นั้นอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ผู้วิจัยได้หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลแนวคิดและรูปแบบผลงาน จะนำไปสู่การสังเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะบำบัดและนำไปสู่การพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์อันประเสริฐและบำบัดเยียวยา จิตในระดับลึกด้านในของตนได้

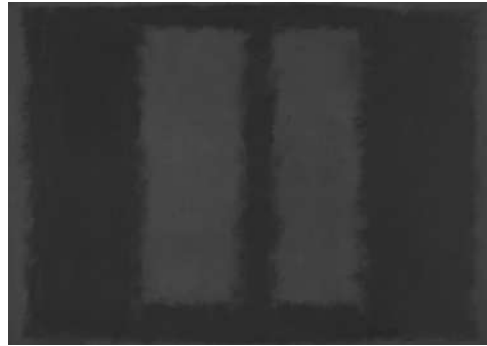

ศิลปิน	ประเภทผลงาน	ได้รับแรงบันดาลใจจาก การรู้สึกสูญเสีย	การถ่ายทอด ความรู้สึกผ่าน กระบวนการ ความคิด	การใช้ กระบวนการ ทางศิลปะใน การบำบัด	จิตวิทยาทาง กับระหว่าง ผลงานและ ผู้ชม
วินเซนต์ แวนโก๊ะ	Painting	✓	✓	✓	✓
มาร์ค รอธโก	Painting	✓	✓	✓	✓
มารีนา ออบราโมวิช	Conceptual & performance art	✓	✓	✓	✓
โจเซฟ โคซูธ	Conceptual art		✓		✓
แอริวิน วูร์ม	Conceptual art		✓		✓
คามิน เลิศชัย ประเสริฐ	Conceptual art		✓		✓
อารยา ราษฎร์ จำเริญสุข	Conceptual art	✓	✓	✓	✓

ภาพตารางที่ 1 เก็บรวมข้อมูลศิลปินที่ใช้ศิลปะเป็นตัวแทนทางจิตวิทยาการรับรู้ผู้วิจัยทำการศึกษา
วิเคราะห์ที่มาของศิลปกรรม

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลศิลปินที่ใช้ศิลปะเป็นตัวแทนทางจิตวิทยาการรับรู้ ผู้วิจัยทำการ
ศึกษาวิเคราะห์ที่มาของศิลปกรรม โดยกรอบแนวคิดในการวิจัยมีการวิเคราะห์ศิลปินที่ได้รับ
แรงบันดาลใจจากประสบการณ์ในด้านลบ มาสู่การสร้างผลงานทางศิลปะ ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์
ประสบการณ์พื้นหลังของศิลปินสู่การสร้างผลงานโดยได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ลักษณะผลงาน
สร้างสรรค์ที่ศิลปินแสดงออกผ่านผลงานโดยการห้สการรับรู้ระหว่างผู้ชมผลงานศิลปะและตัว
ศิลปินผู้สร้างผลงาน วินเซนต์ แวนโก๊ะ (Vincent van Gogh) ศิลปินที่มีชื่อเสียงและมีอิทธิพลมาก
ที่สุดในประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก ผลงานของเขาโดดเด่นด้วยความงดงาม เต็มไปด้วยอารมณ์
ความรู้สึก และมีสีสันสดใส แต่ชีวิตจริงของเขากลับหม่นหมองทุกข์ระทม เขาเกิดที่ประเทศ
เนเธอร์แลนด์ในปี 1853 เป็นเด็กที่เคร่งขรึมจริงจังและคิดมาก เขาต้องทำงานหลายอย่างตั้งแต่
เป็นวัยรุ่น แต่ไม่เคยประสบความสำเร็จ ก่อนที่จะหันมาสนใจและเริ่มต้นเขียนภาพในวัย 27 ปี
และในปี 1885 เขาก็มีผลงานสำคัญชิ้นแรกคือ The Potato Eaters เขาสร้างผลงานชิ้นยอดเยี่ยมมาก
ที่นี่ เช่น Sunflowers, Café Terrace at Night, Irises รวมทั้งผลงานที่มีชื่อเสียงมากที่สุดของเขา The
Starry Night แวนโก๊ะต้องทนทุกข์กับความเจ็บป่วยและอาการโรคจิตผิดปกติ เขาไม่ค่อยใส่ใจต่อ
สุขภาพ ไม่ค่อยกินอาหารแต่ดื่มจัด เคยคลุ้มคลั่งถึงขั้นใช้มีดโกนตัดใบหูข้างซ้ายของตัวเอง จนใน
ที่สุดเขาก็จบชีวิตด้วยการยิงตัวเองเมื่อปี 1890 ด้วยวัยเพียงแค่ 37 ปี แวนโก๊ะเหมือนเป็นผู้แพ้ตลอด

มา ชีวิตล้มเหลว ถูกประณามว่าเป็นคนบ้า แต่ในช่วงเวลาเพียง 10 ปีของการเป็นจิตรกร เขามีผลงานภาพเขียนกว่า 800 ภาพ แม้ว่าตลอดชีวิตเขาจะขายภาพเขียนได้เพียงภาพเดียว คนซึ่งยังเป็นเพื่อนศิลปินของเขาเอง แต่จากฝีมือที่หยาบและหนาไม่เหมือนใครกลับถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างยอดเยี่ยม กลายเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น

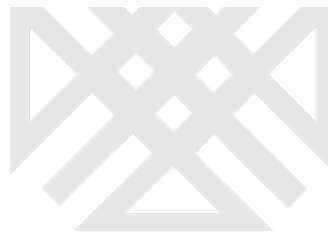

ภาพที่ 1 ภาพผลงาน *Black on Maroon* 1958 โดย มาร์ค โรทโก

มาร์ค โรทโก (Mark Rothko) เชื้อมั่งในความสำคัญของประสบการณ์ส่วนตัวของบุคคลในภาพวาดของเขา ในมุมมองของเขาผู้ชมจะถูกดึงเข้าไปในความสัมพันธ์ลึกๆ เมื่อต้องเผชิญหน้ากับผืนผ้าใบสภาพแห่งความอ่อนแอทางอารมณ์และการรับรู้ความรู้สึกทั้งหมดคล้ายคลึงกับสภาพอารมณ์ของ Rothko ขณะวาดภาพผืนผ้าใบในสตูดิโอของเขา ไม่เพียงแต่เขาหมกมุ่นอยู่กับปฏิกิริยาดิบของมนุษย์หรือสิ่งที่เขาเรียกว่า “อารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ - โศกนาฏกรรมความพลับปลั้มการลงโทษและอื่น ๆ และพบว่านี่เป็นวิธีเดียวที่ “ถูกต้อง” ในการตอบสนองต่อภาพเขียนของเขา ขณะที่เธอเข้าหาผ้าใบผู้ชมจะต้องจัดความปรารถนาที่จะตีความหรือเข้าใจภาพวาดในแง่สติปัญญาและปล่อยให้ตัวเองถูกขยับด้วยอารมณ์

ภาพที่ 2 ภาพผลงาน *Untitled* 1969 โดย มาร์ค โรทโก

มารีนา อบราโมวิช (Marina Abramović) คือศิลปินเพอร์ฟอร์แมนซ์ ชาวเซอร์เบีย ผู้มีชื่อเสียงโดดเด่นเป็นที่รู้จักมากที่สุดของโลกคนหนึ่ง เธอทำงานศิลปะอันท้าทายมากกว่าสี่ทศวรรษ มีฉายาว่า Grandmother of Performance Art ผลงานของเธอมักเกี่ยวข้องกับการท้าทายขีดจำกัดความอดทนของร่างกายและจิตใจ และมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง ความเจ็บปวด ความไม่จริงยั่งยืนของชีวิต ประเด็นทางเพศ ผลงาน Imponderabilia (1977) ที่ทั้งคู่ยืนเปลือยประจันหน้าเข้าหากันตรงประตูทางเข้าแคบ ๆ ของหอศิลป์ และบังคับให้ผู้ชมต้องเดินแทรกระหว่างร่างเปลือยทั้งสองเพื่อเข้าไปข้างใน พวกเขาต้องเลือกว่าจะหันหน้าไปหาใคร หรือสัมผัสกับร่างเปลือยของใครเวลาแทรกตัวผ่านเข้าไป และท้ายที่สุดแล้ว ประสบการณ์ที่ว่าจะทำให้พวกเขารู้สึกอย่างไรในความสัมพันธ์

ภาพที่ 3 Imponderabilia (1977) และ The Artist is Present (2010) โดย มารีนา อบราโมวิช

โจเซฟ โคซูธ (Joseph Kosuth) ผลงานของศิลปินชาวอเมริกัน One and Three Chairs (1965) ผลงานศิลปะจัดวางที่ประกอบด้วย เก้าอี้ธรรมดาๆ หนึ่งตัว ภาพถ่ายเก้าอี้ตัวนั้นขนาดเท่าจริง กระดาษถ่ายสำเนาขนาดใหญ่ที่พิมพ์ความหมายของคำว่า ‘เก้าอี้’ จากพจนานุกรมลงไป ถึงแม้ตัวเก้าอี้จะเปลี่ยน สิ่งที่ยังคงอยู่เหมือนเดิมทุกครั้งคือกระดาษสำเนาที่พิมพ์ความหมายของคำว่า ‘เก้าอี้’ จากพจนานุกรม กับแผ่นผังและคำสั่งในการติดตั้งงานของโคซูธที่ไม่ว่าใครก็ตามที่นำ ผลงานชิ้นนี้ไปจัดแสดง จะต้องเลือกเก้าอี้หนึ่งตัวมาตั้งหน้ากำแพง ถ่ายรูปเก้าอี้ อัปเดตภาพออกมาในขนาดเท่าของจริง ติดบนกำแพงทางซ้ายมือของเก้าอี้ และถ่ายเอกสารความหมายของคำว่าเก้าอี้จากพจนานุกรมขยายขนาดและนำมาติดบนกำแพงด้านขวาของเก้าอี้โดยที่ความสูงเท่ากันกับรูปด้านซ้าย โคซูธอธิบายการทำผลงานชิ้นนี้ไว้ว่า “ผมนำวัตถุที่คนทั่วไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเช่น ‘เก้าอี้’ มาวางไว้ โดยให้ทางซ้ายของเก้าอี้มีรูปถ่ายขนาดเท่าของจริงติดอยู่ และทางขวาเป็นกระดาษที่ถ่ายสำเนาความหมายของวัตถุชิ้นนี้ ตามพจนานุกรม เวลาที่คุณมองไปยังเก้าอี้ จะต้องมึทุกสิ่งที่ว่าปรากฏอยู่

ไม่ผิดเพี้ยน ดังนั้น เวลาที่ผลงานชิ้นนี้เปลี่ยนสถานที่จัดแสดง จึงต้องถ่ายรูปขึ้นมาใหม่ทุกครั้ง ผมชอบที่ตัวงานมีอะไรมากกว่าที่คุณเห็น แม้จะเปลี่ยนสถานที่ เก้าอี้ และภาพถ่าย หากทำดีที่สุดมันก็ยังเป็นงานชิ้นเดิมอยู่ดี งานชิ้นนี้แสดงให้เห็นถึง 'ความคิด' ที่เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในงานศิลปะ หาใช่องค์ประกอบอื่นใดไม่" ด้วยเหตุนี้เอง สิ่งที่ถูกส่งต่อเพื่อนำไปจัดแสดงในสถานที่ต่างๆ จึงไม่ใช่ตัววัตถุอย่างผลงานศิลปะ (เก้าอี้) หากแต่เป็น 'ความคิด' ของโคซูธต่างหาก

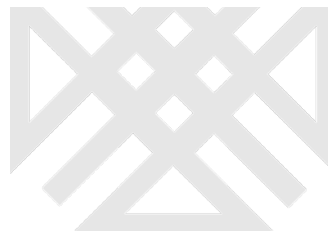

ภาพที่ 4 *One and Three Chairs* (1965) โดย โจเซฟ โคซูธ

แอรวิน วูร์ม (Erwin Wurm) ศิลปินที่นำเสนอแนวคิดเชิงรูปแบบนิยม (Formalism) ที่มุ่งเน้นในการนำเสนอรูปทรงหรือองค์ประกอบศิลปะมากกว่าเนื้อหาเรื่องราวหรือความสมจริงแบบเดียวกับที่พบเห็นในงานศิลปะนามธรรม งานของเขามักแฝงเร้นด้วยประเด็นที่ขี้เรียสจริงจัง และวิพากษ์วิจารณ์สังคมอย่างเจ็บแสบ ด้วยการใช้สิ่งของที่เรพบเห็นได้ทั่ว ๆ ไปอย่าง เสื้อผ้า, เพอร์นิเจอร์ ไปจนถึง รถ, บ้าน และข้าวของเครื่องใช้รอบตัวที่ไม่เพียงแต่นำเสนอความสัมพันธ์ของคนเรากับข้าวของที่เราเห็นจนจำเจเหล่านั้น หากแต่ยังเชื่อมโยงกับแนวคิดเชิงปรัชญา ไม่ว่าจะเป็น ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมุนด์ ฟรอยด์ หรือทฤษฎีการเล่นกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับข้อเท็จจริงในโลกของ ลุดวิก วิต겐สไตน์

ภาพที่ 5 "ประติมากรรมหนึ่งนาที" (*One Minute Sculptures*) โดย แอรวิน วูร์ม

ศาสตราจารย์อารยา ราษฎร์จำเริญสุข (ARAYA RASDJARMREARNSOOK) ในช่วงแรกของการเป็นศิลปิน อารยาสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ที่ได้แรงบันดาลใจจากความทรงจำวัยเยาว์และความรู้สึกนึกคิดของสตรีเพศด้วยองค์ประกอบภาพอันลึกซึ้งเปี่ยมอารมณ์ จนได้รับรางวัลจากเวทีประกวดทั้งในระดับประเทศและระดับสากล ก่อนที่จะหันเหไปทำงานประติมากรรมและศิลปะจัดวางอันเข้มข้น หนักหน่วง สะเทือนใจ ตามมาด้วยงานศิลปะภาพเคลื่อนไหวและวิดีโอ บันทึกการแสดงสด ที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความทรงจำส่วนตัว ความสูญเสีย สถานภาพของผู้หญิงในสังคมชายเป็นใหญ่ และความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตและความตาย ผ่านกลวิธีที่ท้าทายจิตสำนึกและเส้นแบ่งทางศีลธรรมของผู้ชม ด้วยภาพและเรื่องราวที่ช็อกความรู้สึกและรบกวนจิตใจของผู้ชมอย่างมาก

ผลงาน “ทำไมจึงมีรสกวีแทนความรู้ทัน?” (Why is it poetry rather than awareness, 2002)” ที่อารยาไปอ่านบทกวีให้ร่างไร้ชีวิตในห้องดับจิต หรือการสอนหนังสือและทำสัมมนากับศพคนตายในผลงาน “สนทนากับความตายบนถนนสายแรกของชีวิต” (Conversation with Death on Life’s First Street, 2005)” และ “The Class (2005)” ที่สร้างความตื่นตะลึงพร้อมกับคำถามหลายแง่มุมแก่วงการศิลปะ แม้ในระดับสากลก็ตามที และในผลงานศิลปะอันท้าทายของอารยาอีกชิ้นอย่าง “ถ้อยความจากห้วงเวลาพิเศษ เรื่องของนักเล่าแห่งเมือง ผู้ป่วยทางจิตสตรี (Great Times Message Storytellers of the Town: the insane, 2006)” ที่อารยาทำการสัมภาษณ์ผู้ป่วยโรคจิตเพศหญิงตัวต่อตัวและทำการบันทึกเป็นวิดีโอเอาไว้

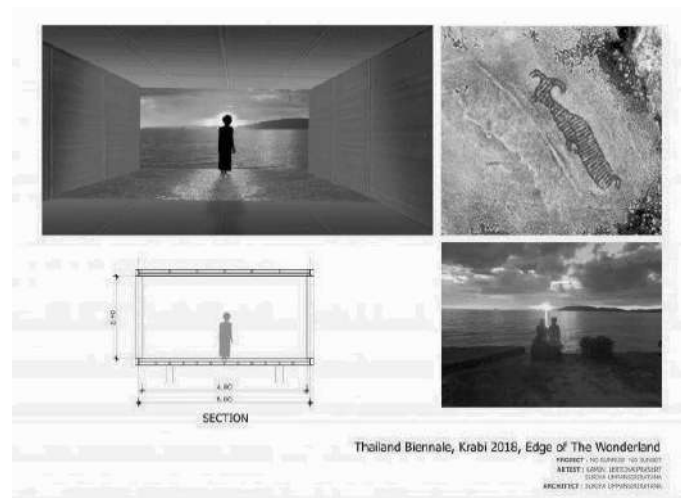

ภาพที่ 6 (Conversation with Death on Life’s First Street, 2005)”

และ โดย ศาสตราจารย์อารยา ราษฎร์จำเริญสุข

คามิน เลิศชัยประเสริฐ (Kamin Lertchaiprasert) ศิลปินที่ใช้ศิลปะทำความเข้าใจกับปัจจุบันขณะ ค้นหาจักรวาลผ่านการทดลองจากภายในและภายนอกของตัวเอง และสัมผัสกระบวนการทางความคิด มีความสนใจเรื่องวิถีคิด แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการตั้งคำถามแบบที่ต้องการคำตอบ

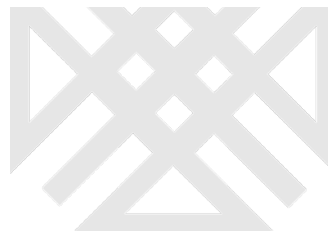
ด้วยการทดลองทำให้ศิลปะที่เป็น Conceptual มีความเป็น Practical มากขึ้น” นอกจากนั้นเขายังผสมผสานการปฏิบัติศึกษา ฝ้าสังเกต วิเคราะห์ ทดลอง ที่สอดคล้องไปกับหลักทางพุทธศาสนา และวิทยาศาสตร์ ขณะเดียวกันเขาใช้การวิปัสสนาเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานอีกด้วย ซึ่งเป็นวิธีการฝึกจิตที่ทำให้เรามองโลกตามความเป็นจริงใช้ระบบของการเรียนรู้ของมนุษย์ เป็นวิวัฒนาการทางจิต เป็น absolutely true เป็นความจริงที่อยู่เหนือปรากฏการณ์ทางกายภาพ ซึ่งพบว่าความไม่มั่นคง หรือความกลัว ที่อยู่ใต้จิตสำนึก ยังไม่เที่ยง แสดงว่ายังมีข้อจำกัดบางอย่างที่ยังไปไม่ถึง เราต้องหา knowledge (ความรู้) ที่มันเลยข้อจำกัดนั้น ก็คือสิ่งที่มันลงลึกไปกว่า Physical หรือ Mental ก็คือ Spirit ซึ่งคามินสร้างงานศิลปะเฉพาะพื้นที่ แต่เขาเรียกมันว่างานศิลปะเฉพาะชีวิตเขาใช้วิธีการผสม การสร้างบริบทของภาวะกายภาพของพื้นที่กับมิติด้านจิตวิญญาณของชีวิตโดยทั่วไปด้วยแรงบันดาลใจจากพื้นที่จังหวัดกระบี่ คามิน ร่วมงานกับสุริยะ (ซึ่งเป็นสถาปนิกชื่อดัง) เพื่อสร้างถ้ำที่สามารถเน้นย้ำสภาวะข้างต้นได้ ในถ้ำมีรูปปั้นยาสา ซึ่งเป็นหญิงแก่ที่เฝ้ารอสามีของเธอที่ออกจากบ้านไปหาสัจธรรมเป็นเวลานาน สำหรับคามินเธอคือสัญลักษณ์ของความรักและการรอคอย ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่มีในมนุษย์อยู่แล้ว แม้ว่าถ้ำนี้จะอยู่ในทำเลของหน้าผาที่ค่อนข้างด้อย

ภาพที่ 7 No Sunrise No Sunset โดย คามิน เลิศชัยประเสริฐ

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ผลงานของศิลปินทั้ง 7 ท่าน อาทิ แนวคิด รูปแบบผลงาน โดยกระบวนการวิเคราะห์ลักษณะผลงานสร้างสรรค์ที่ศิลปินแสดงออกผ่านผลงานโดยผ่านการสร้างรหัสการรับรู้ระหว่างผู้ชมผลงานศิลปะและตัวศิลปินผู้สร้างผลงาน ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจ จากการใช้ศิลปะในรูปแบบที่ต่างกัน ได้แก่ ผลงานทัศนศิลป์ งานศิลปะแนวคิด (Conceptual art) เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด สำหรับการทำงานศิลปะ เมื่อศิลปินทำงานศิลปะในแบบคอนเซ็ปชวล นั้นหมายความว่า

วางแผนและการตัดสินใจทั้งหมดได้ถูกทำขึ้นล่วงหน้าไปแล้ว (ในความคิด) นอกจากความคิด สิ่งที่ใช้ในการสื่อสารความคิดอย่าง ‘ภาษา’ ก็เป็นเครื่องมือที่ศิลปินคอนเซ็ปชวลหยิบมาเป็นเครื่องมือในการทำงานศิลปะอยู่บ่อยครั้ง ถึงแม้การใช้ภาษาจะไม่ใช่อะไรใหม่ในการทำงานศิลปะ แต่ศิลปินคอนเซ็ปชวลหลายคน ไม่ว่าจะเป็นโจเซฟ โคซูธ (Joseph Kosuth) มารีน่า อบราโมวิช (Marina Abramović) คามิน เลคซัยประเสริฐ อารยา ราษฎร์จำเริญสุข ต่างก็ใช้กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นองค์ประกอบหลัก ไม่ใช่ในรูปแบบของงานวรรณกรรม แต่ในฐานะของรูปแบบทางความคิด ไม่ว่าจะเป็นคำสั่งหรือข้อปฏิบัติ ข้อความที่สื่อความหมายชัดเจนหรือคลุมเครือ ถ้อยคำที่สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ชม หรือแม้แต่เป็นองค์ประกอบทางทัศนธาตุของงานศิลปะ และการใช้หลักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในฐานะที่เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยา แต่เป็นทฤษฎีที่ลุ่มลึกและกว้างไกลกว่าที่จะถูกจำกัดโดยบริบทหรือขอบเขตของความเป็นศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่ง โดยเฉพาะทฤษฎีจิตวิเคราะห์ที่มีลักษณะเป็น สหวิทยาการที่เชื่อมโยงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เข้าด้วยกัน และจุดมุ่งหมายของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ คือการทำความเข้าใจและอธิบายมนุษย์ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคมวัฒนธรรม

สังเคราะห์โครงสร้างทางด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์เพื่อใช้วิเคราะห์ผลงานศิลปะที่มีนัยยะเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์ สู่การสร้างผลงานศิลปะแนวคิดจิตวิทยาการรับรู้ โดยกระบวนการรับรู้ทางทัศนศิลป์ (perception in visual art) การวิจัยใช้วิธีการศิลปะบำบัดจะช่วยบำบัดและเยียวยาทั้งทางร่างกาย สมอง ความทรงจำ และพฤติกรรม เพราะการทำศิลปะบำบัดคือการนำกระบวนการในการสร้างสรรค์ศิลปะ และการใช้เทคนิคทางศิลปะเข้ามาดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอนศิลปะบำบัดคือหนทางที่นำไปสู่การค้นพบจุดแข็งและจุดอ่อนในการแสวงประโยชน์จากสิ่งที่ค้นพบนั้น โดยผู้วิจัยใช้กระบวนการทางศิลปะเพื่อการบำบัดประสบการณ์ความทรงจำด้านลบที่เป็นความทรงจำร้ายแรงต่อบุคคลที่ส่งผลกระทบในปัจจุบัน ผู้วิจัยคำนึงถึงการใช้จิตวิทยาการรับรู้ที่มีผลต่อประสาทสัมผัสการรับรู้ กระบวนการทางศิลปกรรมจึงนับเป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการฝึกฝนการสร้างความสุข ระหว่างความรู้สึก ความคิด อารมณ์และการแสดงออกผ่านการพัฒนาสร้างสรรค์ โดยเริ่มจากการสร้างภาพร่างทางความคิดด้วยวิธีการ การย้อนคืนสถานที่ที่มีผลต่อความทรงจำทั้งการถ่ายภาพการเขียนจากสัมผัสภาพในการรับรู้

กระบวนการเพื่อหารูปแบบการสร้างสรรค์

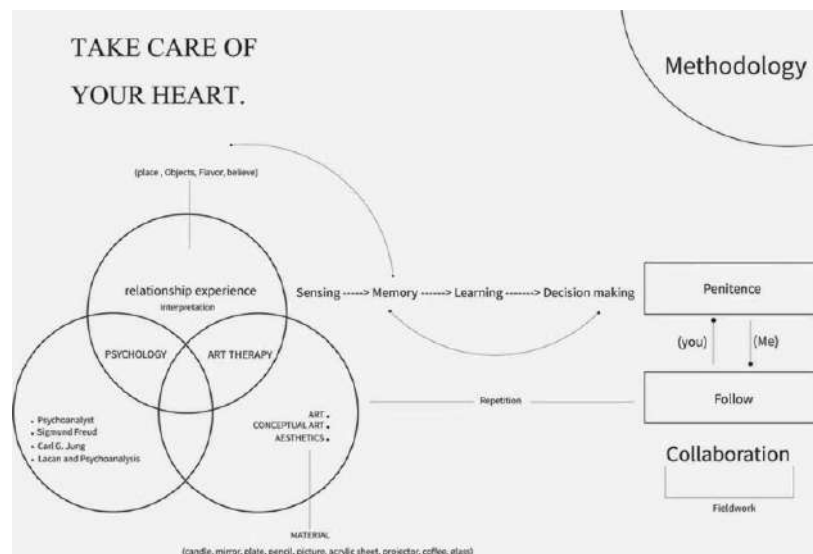
กระบวนการวิเคราะห์และแทนค่าความรู้สึกจากความทรงจำผ่านรูปแบบทางศิลปะสู่กระบวนการทดลองเพื่อหารูปแบบในการสร้างสรรค์ ขั้นตอนที่สำคัญคือกระบวนการเบื้องต้นในการสร้างผลงานศิลปะบำบัดเชิงแนวคิด การสร้างภาพร่าง (sketch) สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบกระบวนการตามโครงสร้างที่กำหนดที่มาจากกระบวนการโครงสร้าง คือ ดึงมโนภาพการเชื่อมโยงกระบวนการวิเคราะห์และแทนค่าความรู้สึกออกมาเป็นรูปธรรม ความทรงจำ ความรู้สึกที่ส่งผลต่อปัจจุบัน และการสังเคราะห์ประสบการณ์การรับรู้ในอดีต สู่การสร้างกระบวนการภาพร่างผลงานตามแนวคิดนำไปสู่กระบวนการศิลปะบำบัดและแสดงให้เห็นการเยียวยาและนำไปสู่การ

พัฒนาจิตใจของผู้วิจัย ซึ่งมีขั้นตอนของการจัดทำภาพร่างผลงาน คือ กำหนดภาพร่างด้วยลายเส้น และกำหนดภาพร่างด้วยคอมพิวเตอร์

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดภาพร่างกระบวนการสร้างผลงานศิลปะ

เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างในการทำงานที่ชัดเจนแล้วสู่กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะบำบัดและนำไปสู่การพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์อันประเสริฐและบำบัดเยียวยาจิตในระดับลึกด้านในของตนได้ ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นที่กำหนดไว้ 4 รูปแบบคือ

1. ประสบการณ์จากบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อผู้วิจัย
2. สถานที่ในห้วงความทรงจำ
3. การจัดระเบียบการรับรู้ (Perceptual Organ) วัตถุที่เป็นตัวแทนมีผลต่อความทรงจำ
4. การทดสอบการสัมผัสวัตถุสิ่งของผ่านผัสสะที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและความทรงจำของผู้วิจัยและผู้ชมผลงาน

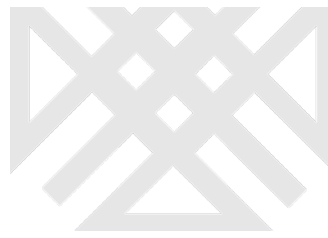

ภาพที่ 8 ตัวอย่างการกำหนดโครงสร้างร่างด้วยคอมพิวเตอร์

การพัฒนาภาพร่างโครงสร้างกระบวนการ

1. ประสบการณ์จากบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อผู้วิจัย

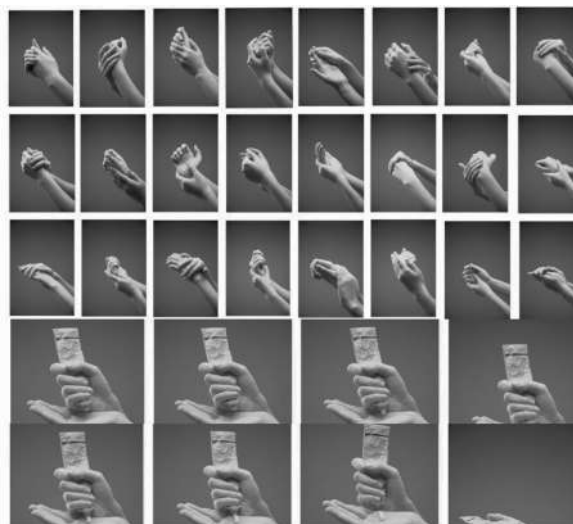
วิธีที่ 1 บันทึกภาพถ่ายและวิดีโอ จากการทดลองวัตถุที่ใช้ในกระบวนการเยียวยาเป็นระยะเวลา 90 วัน ผ่านกระบวนการสัมผัสผิวหนัง การดู การทา เพื่อทดสอบการรับรู้ของประสบการณ์ในปัจจุบันผ่านการสังเกตความรู้สึก ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่กับเหตุการณ์ปัจจุบัน

เป็นการช่วยระบายความทรงจำออกมา และทำให้เข้าใจความรู้สึกของตนเองได้ดีขึ้น การเข้าใจ
สภาวะแสดงออกทางอารมณ์จำเป็นต้องพิจารณาย้อนกลับไปสู่สิ่งเร้าที่มากระทบบุคคลรวมไปกับ
ความคิดและเจตคติของผู้วิจัย ด้วยเหตุนี้อารมณ์ในแต่ละช่วงเวลาเป็นประสบการณ์ทางอารมณ์
การทดสอบกระบวนการนี้เพื่อเฝ้าสังเกตพฤติกรรมอารมณ์ของผู้วิจัยทำความเข้าใจความรู้สึก และ
สามารถจำแนกความต่างของความรู้สึกเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางอารมณ์

	วัสดุอุปกรณ์	รูปวัสดุอุปกรณ์	กระบวนการเลือกวัสดุ
1	กระจกสะท้อน		ใช้กระจกสะท้อนความรู้สึกภายในจิตใจ ทดสอบความรู้สึกจากวัตถุที่ส่งผลกระทบต่อ ความรู้สึกและความทรงจำใน
2	ครีมทาผิว		สบู์และครีมทาผิว aesop ที่ได้จากบุคคลที่ ส่งผลต่อความรู้สึกนำมาสร้างกระบวนการ บำบัดด้วยการสัมผัสทางร่างกายต่อ วัตถุผ่านการชำระล้างและการสัมผัส ความรู้สึกจากวัตถุ
3	สบู่		สบู์และครีมทาผิวที่ได้จากบุคคลที่ส่งผล ต่อความรู้สึกนำมาสร้างกระบวนการบำบัด ด้วยการสัมผัสทางร่างกายต่อวัตถุผ่าน การชำระล้างและการสัมผัสความรู้สึกจาก วัตถุ
4	กล้องบันทึกภาพ		บันทึกการถ่ายภาพและวิดีโอในช่วง กระบวนการที่ทำการทดสอบความรู้สึกใน ระยะ 2 เดือน

ภาพตารางที่ 2 วัสดุอุปกรณ์สร้างสรรค์กระบวนการศิลปะบำบัด

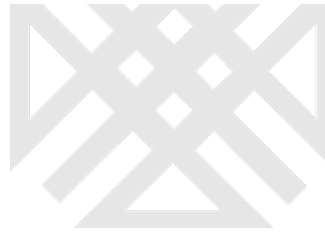
ภาพที่ 9 แสดงตัวอย่างภาพผ่านการถ่ายภาพและวิดีโอด้วยการผ่านการสร้างกระบวนการซ้ำ การล้างมือ, การทาครีม ด้วยวัตถุการเรียกคืนความทรงจำในเชิงลบ

2. สถานที่ในห้วงความทรงจำ

การย้อนคืนสถานที่ที่มีผลต่อความทรงจำ โดยใช้การถ่ายภาพสถานที่ที่มีผลต่อความทรงจำ เป็นระยะเวลา 60 วัน การจดจำประสบการณ์ความรู้สึกที่เคยได้รับเป็นประสบการณ์พื้นฐานไปเชื่อมโยงกับประสบการณ์ทางอารมณ์ อาทิ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

สถานีขนส่งเอกมัย ห้างสรรพสินค้าฟิวเจอร์พาร์ครังสิต เป็นการเก็บข้อมูลในเบื้องต้น และใช้กระบวนการวิธีการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ความทรงจำแบบเดิม เพื่อให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ ทั้งในแง่ความคิด และกระบวนการความทรงจำใหม่เป็นการช่วยในการรำลึกถึงความทรงจำในอดีต การรู้ซึ่งถึงความรู้สึก (Empathy) สถานที่ที่มีผลต่อประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องราวเหตุการณ์ที่ผ่านมา ประสบการณ์เชิงอัตถิยซึ่งเป็นประสบการณ์ที่จำเพาะของแต่ละบุคคล ถูกพัฒนาขึ้นมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยควบคุมอารมณ์และสมาธิเพื่อสร้างประสบการณ์ใหม่ การรับรู้แบบใหม่

	วัสดุอุปกรณ์	สถานที่	กระบวนการ
1	กล้องบันทึกภาพ 	หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร 	ผู้วิจัยบันทึกภาพถ่ายในสถานที่ที่มีความรู้สึกทวนนึกถึงอดีตที่มีผลต่อความทรงจำเป็นระยะเวลา 2 เดือน

	วัสดุอุปกรณ์	สถานที่	กระบวนการ
2	กล้องบันทึกภาพ 	สถานีขนส่งเอมบี 	ผู้วิจัยบันทึกภาพถ่ายในสถานที่ที่มี รู้สึกหวนนึกถึงอดีตที่มีผลต่อความ ทรงจำเป็นระยะเวลา 2 เดือน
3	กล้องบันทึกภาพ 	ห้างสรรพสินค้าฟิวเจอร์พาร์ครังสิต 	ผู้วิจัยบันทึกภาพถ่ายในสถานที่ที่มี รู้สึกหวนนึกถึงอดีตที่มีผลต่อความ ทรงจำเป็นระยะเวลา 2 เดือน

ภาพตารางที่ 3 วัสดุอุปกรณ์สร้างสรรค์กระบวนการศิลปะบำบัด

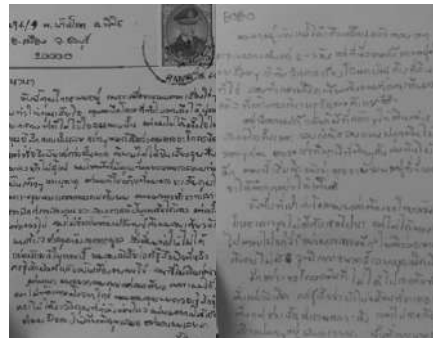

ภาพที่ 10 แสดงตัวอย่างภาพผ่านการถ่ายภาพสถานที่ที่มีผลต่อความทรงจำ อาทิ
หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร สถานีขนส่งเอมบี รถไฟฟ้า bts เป็นการเก็บข้อมูลในเบื้องต้น

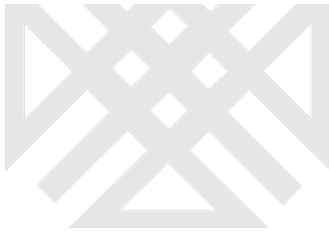
3. การจัดระเบียบการรับรู้ (Perceptual Organ) วัตถุที่เป็นตัวแทนมีผลต่อความทรงจำ

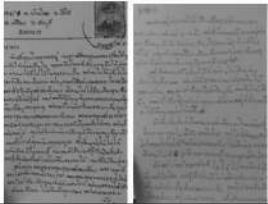
การจัดระเบียบประสบการณ์และการเตรียมการรับรู้ ผ่านข้อความที่เขียนลงในโปสการ์ด และแก้วกาแฟ เป็นภาษาอังกฤษปกติหรือ การเรียงของคำย้อนกลับมีผลต่อการรับรู้และการเข้าใจ ความหมายในบางอย่างที่เปลี่ยนแปลงเป็นจดหมายจากผู้ส่งผลกระทบต่อในปัจจุบันของผู้วิจัย ซึ่ง เป็นการส่งถึงในระยะเวลาที่ความรู้สึกเริ่มแปรเปลี่ยนและเมื่อผู้วิจัยเปิดอ่านส่งผลให้ความทรงจำ ในด้านบวกและด้านลบย้อนกลับคืนมา ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งสามชุดจากวิธีการทั้งสามวิธีที่ได้ จากการทดลองมาวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ออกมาเป็นตัวแทนศิลปะบำบัดที่ใช้ศิลปะเชิงกระบวนการ ในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเป็นแบบจำลองกรอบความคิดชุดนี้ช่วยให้แปลงประสบการณ์ความ เป็นจริงทางวัตถุที่ซับซ้อนไปเป็นกรอบความคิดทางจิต ใช้กระบวนการวิธีการบำบัด การเขียนการ บันทึกร่วมกันเพื่อทำสร้างการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ประสบการณ์ความทรงจำแบบเดิม เพื่อให้เกิด มุมมองใหม่ๆ ทั้งในแง่ความคิด และกระบวนการความทรงจำใหม่เป็นการช่วยในการรำลึกถึงความ ทรงจำในอดีตผ่าน ในการบวนการนี้จะไม่กระบวนการสุดท้าย หากแต่เป็นเพียงกระบวนการเริ่มต้น จะมีการคลี่คลายผลงานด้วยกระบวนการทางศิลปะขั้นต่อไป รวมถึงสื่อวัสดุเพื่อช่วยแปลความ หมายจากประสบการณ์การรับรู้แบบเดิม และนำไปสู่การควบคุมอารมณ์และสมาธิเพื่อสร้าง ประสบการณ์ใหม่ และการรับรู้แบบใหม่

ภาพที่ 11 จดหมายจากผู้ส่งผลกระทบต่อในปัจจุบันของผู้วิจัย

	วัสดุอุปกรณ์	รูปวัสดุอุปกรณ์	กระบวนการ
1	โปสการ์ด		ผู้วิจัยจัดระเบียบประสบการณ์และ การถอดรหัสการรับรู้ ผ่านข้อความที่ เขียนลงในโปสการ์ดของบุคคลที่ส่ง สารการรับรู้กับผู้วิจัยโดยตรง

	วัสดุอุปกรณ์	รูปวัสดุอุปกรณ์	กระบวนการ
1	โปสการ์ด		ผู้วิจัยจัดระเบียบประสบการณ์และ การถอดรหัสการรับรู้ ผ่านข้อความที่ เขียนลงในโปสการ์ดของบุคคลที่ส่ง สารการรับรู้กับผู้วิจัยโดยตรง
2	แก้วกาแฟพลาสติก		ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลการรับสาร ข้อความผ่านการเขียนลงบน แก้วกาแฟ ผ่านกลุ่มตัวอักษรของ บุคคลที่ส่งสารการรับรู้
3	แผ่นเพลท		วัสดุใช้ในการสลักคำวลีที่ได้จากการ ถอดรหัสที่รับรู้ความรู้สึกผ่านข้อความ ในการบันทึกข้อความขั้นสุดท้ายใน กระบวนการ

ภาพตารางที่ 4 กระบวนการจัดระเบียบการรับรู้ (Perceptual Organ) วัตถุที่เป็นตัวแทนมีผลต่อ
ความทรงจำ

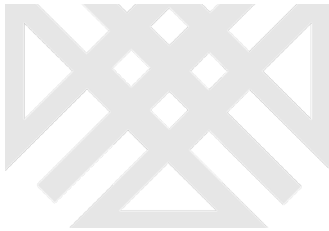
ภาพที่ 12 การถอดรหัสที่รับรู้ความรู้สึกผ่านข้อความในการบันทึกข้อความ

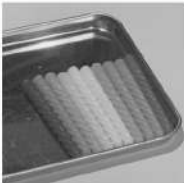
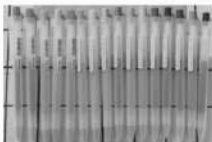

เป็นกระบวนการที่ข้อมูลต่าง ๆ รับการเข้ารหัส การเก็บไว้ และการค้นคืน เนื่องจากว่า ในระยะแรกนี้ ข้อมูลจากโลกภายนอกมากระทบกับประสาทสัมผัสต่าง ๆ (มีตาเป็นต้น) ในรูปแบบของ สิ่งเร้าเชิงเคมีหรือเชิงกายภาพ จึงต้องมีการเปลี่ยนข้อมูลไปเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งก็คือการเข้ารหัส เพื่อที่จะบันทึกข้อมูลไว้ในความจำได้ ระยะที่สองเป็นการเก็บข้อมูลนั้นไว้ ในสภาวะที่สามารถจะ รักษาไว้ได้เป็นระยะเวลาหนึ่ง ส่วนระยะสุดท้ายเป็นการค้นคืนข้อมูลที่ได้เก็บเอาไว้ ซึ่งก็คือการ สืบหาข้อมูลนั้นที่นำไปสู่การสำนึกรู้ ให้สังเกตว่า การค้นคืนความจำบางอย่างไม่ต้องอาศัยความ พยายามภายใต้อำนาจจิตใจจากมุมมองเกี่ยวกับกระบวนการประมวลข้อมูล มีระยะ 3 ระยะในการ สร้างและค้นคืนความจำ คือการเข้ารหัส (encoding) เป็นการรับ การแปลผล และการรวบรวม ข้อมูลที่ได้รับ การเก็บ (storage) เป็นการบันทึกข้อมูลที่ได้เข้ารหัสแล้วอย่างถาวร และการค้นคืน (retrieval หรือ recollection) หรือ การระลึกถึง เป็นการระลึกถึงข้อมูลที่ได้บันทึกไว้แล้วโดย เป็นกระบวนการตอบสนอง

4. การทดสอบการสัมผัสวัตถุสิ่งของผ่านผัสสะที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและความทรงจำของของของผู้วิจัยและผู้ชมผลงาน

การทดสอบการสัมผัสวัตถุสิ่งของผ่านผัสสะที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและความทรงจำ ของของผู้วิจัยและผู้ชมผลงานด้วยการใช้เวลา การระลึกถึงอดีต คือความจำย้อนหลัง (retrospective memory) หรือถึงอนาคต คือความจำตามแผน (prospective memory) ดังนั้น ความจำย้อนหลัง เป็นประเภทที่รวมความจำอาศัยความหมาย ความจำอาศัยเหตุการณ์และความจำอาศัยอดีตชีวิต เปรียบเทียบกับความจำตามแผน ซึ่งเป็นความจำเกี่ยวกับความตั้งใจที่มีเพื่ออนาคต หรือการจำไว้ เพื่อจะให้จำได้ ความจำตามแผนสามารถแบ่งออกอีกเป็นความจำตามแผนอาศัยเหตุการณ์ (event-based) หรือความจำตามแผนอาศัยกาล (time-based) Svetlana Boym แบ่งอาการโหยหาอดีต (nostalgia) ไว้สองรูปแบบคือ การโหยหาอดีตแบบย้อนคืน (restoration) กับแบบคิดคำนึง (reflective) ซึ่งการคิดถึงสองรูปแบบนี้เป็นคำอธิบายทัศนคติที่แตกต่างกันของความรู้สึกและการรับมืออดีตที่ แตกต่างกัน แบบแรกเป็นแบบที่อดีตยังคงทำร้ายเราอยู่ และแบบหลังอดีตเป็นเพียงแค่การคิดคำนึง ถึงด้วยความเข้าใจ การโหยหาอดีตแบบคิดคำนึง (reflective nostalgia) เป็นความรู้สึกนึกถึงอดีตที่ เข้าใจว่า ‘อดีตเป็นเพียงอดีต’ อดีตของเราเป็นเพียง ‘ห้วงเวลาพิเศษ’ ที่เกิดขึ้นในห้วงเวลาและบริบท หนึ่งๆ ที่ผ่านพ้นไปแล้ว และในทุกวันนี้เราไม่อาจเหนี่ยวรั้งและสร้างสิ่งเหล่านั้นขึ้นใหม่ได้อีกครั้ง สิ่ง ที่เราทำได้คือรำลึกถึงความพิเศษและความสวยงามที่ได้เกิดขึ้นและจบลงไปแล้ว เก็บไว้เป็นความทรงจำ ที่ไม่ว่าจะเจ็บปวดหรือสุขสมให้เราได้หวนนึกถึง ผู้วิจัยใช้กระบวนการจัด จอ รูปทรงจากสิ่งที่เป็น ความเชื่อในการรับรู้ ความหวังในพิธีกรรมเข้ามาเปลี่ยนประสบการณ์การรับรู้ใหม่

	วัสดุอุปกรณ์	รูปวัสดุอุปกรณ์	กระบวนการ
1	เทียนสีขนาดใหญ่		ผู้วิจัยทดสอบความสัมพันธ์กับวัตถุ ทำให้ระลึกถึงความทรงจำที่ ส่งผลกระทบต่อทั้งความทรงจำที่ดีและ ความทรงจำด้านลบ โดยการคัด เปลี่ยนรูปทรงของเทียนแต่ละสีใน การบำบัดตามความรู้สึกที่มีเป็น ระยะเวลา 60 วัน
2	เทียนสีขนาดเล็ก		กระบวนการผู้ชมผลงานมีส่วนร่วม ทดสอบความสัมพันธ์กับวัตถุเทียน ในการเลือกเทียนสี 1 เล่มที่ตนเอง รู้สึกชอบเพื่อนำไปจัดวางลงบนแท่น ในตำแหน่งที่ต้องการและเลือกหยิบ เทียนสี 1 เล่มกลับไปได้
3	กระดาษบันทึก		กระบวนการผู้ชมผลงานมีส่วนร่วม ทดสอบความสัมพันธ์ในการเขียน สิ่งที่ตนปรารถนาในความสัมพันธ์กับ บุคคลอื่นเป็นที่รัก
4	ปากกาสี		กระบวนการผู้ชมผลงานมีส่วนร่วม ทดสอบความสัมพันธ์ในการเขียน สิ่งที่ตนปรารถนาในความสัมพันธ์กับ บุคคลอื่นเป็นที่รัก

ภาพตารางที่ 5 การทดสอบการสัมผัสวัตถุสิ่งของผ่านผัสสะที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและความ
ทรงจำของผู้วิจัยและผู้ชมผลงาน

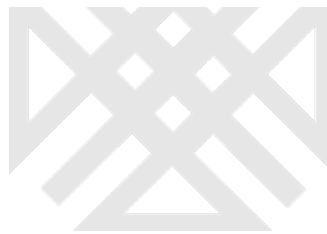

ภาพที่ 13 ผู้วิจัยทดสอบความสัมพันธ์กับวัตถุทำให้ระลึกนึกถึงความทรงจำที่ส่งผลกระทบทั้งความทรงจำที่ดีและความทรงจำด้านลบ โดยการดัดเปลี่ยนรูปทรงของเทียนแต่ละสีในการบำบัดตามความรู้สึกที่มีเป็นระยะเวลา 60 วัน มีรูปทรงโค้ง รูปทรงอิสระ การพัน การม้วน การเชื่อม การบีบ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากความรู้สึก

กระบวนการติดตั้งผลงาน

การที่ผู้วิจัยเลือกเจาะจงร้าน Atory.cafe.crafts เป็นร้านกาแฟซึ่งผู้วิจัยมีความทรงจำต่อเหตุการณ์ในอดีตและประสบการณ์ร่วมกับร้านกาแฟจึงเลือกพื้นที่ติดตั้งผลงานโดยการคัดเลือกรูปถ่ายให้สอดคล้องกับความรู้สึกที่มีกับสถานที่แสดงงาน กระบวนการติดตั้งผลงานผู้วิจัยตระหนักถึงตนเองและบุคคลที่มีผลต่อความทรงจำ ผ่านช่วงเวลาและเหตุการณ์ในสิ่งแวดล้อมในโลกแห่งความเป็นจริง การรับรู้ให้ความหมายหรือความสำคัญต่อบุคคลนั้น มีการรับรู้ต่อสิ่งเร้าในสถานที่เดียวกันได้แต่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ กาลเวลา ความสนใจ ความต้องการ สภาพอารมณ์ สถานภาพ ของงาน และสันหนนาการส่วนบุคคล กระบวนการติดตั้งผลงาน ในขณะช่วงเวลาที่กลับไปยังสถานที่ในความทรงจำทำให้ผู้วิจัยรู้สึกคิดถึงอดีตแต่เมื่อมีการเดินทางย้อนกลับไปยังสถานที่ดังกล่าวตลอดระยะเวลาของโครงการทำให้ผู้วิจัยพบว่า ความรู้สึกที่มีต่อสถานที่เริ่มมีความรู้สึกเปลี่ยนแปลงไป

ภาพที่ 14 ภาพการติดตั้งจัดแสดง ในผลงาน

ภาพที่ 15 ภาพการติดตั้งจัดแสดง ในผลงาน

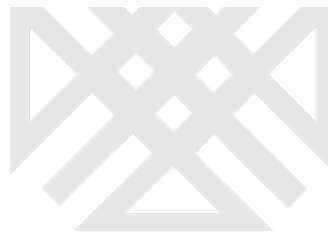

ภาพที่ 16 ภาพการติดตั้งจัดแสดง ในผลงาน

วิเคราะห์กระบวนการติดตั้งผลงานที่คาบเกี่ยวกันระหว่างเรื่องความเข้าใจ การคิด การรู้สึก (Sensing) ความจำ (Memory) การเรียนรู้ (Learning) และการตัดสินใจ (Decision making) Sensing -----> Memory -----> Learning -----> Decision making การแปลความหมายของสิ่งที่เราสัมผัส สิ่งที่เคยพบเห็นมาแล้วย่อมจะอยู่ในความทรงจำของสมอง เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเข้าสมองก็จะทำหน้าที่ทบทวนกับความรู้ที่มีอยู่เดิม ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการติดตั้งแผ่นเพลทใช้การสลักคำวลีที่ได้จากการถอดรหัสการรับรู้ความรู้สึกและความทรงจำ เลือกการใช้แทนฐานรองที่สั่งทำขึ้นมาพิเศษ เป็นการเลือกการติดตั้งเฉพาะการระลึกรู้ถึงสิ่งที่เป็นามธรรมให้มีความรู้สึกพิเศษอยู่ในใจเป็นชุดข้อความที่มีคุณค่าทางใจ ดังคำกล่าวของเบนจามิน บลูม (Benjamin S. Bloom อ้างถึงในอักษรสวัสดิ์ 2542, 26-28) ได้ให้ ความหมายของความรู่ว่า หมายถึงเรื่องเกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการ ทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบการรับรู้

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาสังเคราะห์ศาสตร์ทางด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลการรับรู้ทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก มุมมองต่อโลก และปรัชญาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ผ่านประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสว่ามีวิธีคิด (Thinking Process) เกี่ยวกับประสบการณ์การรับรู้ที่เป็นความจริงตามธรรมชาติอย่างไรและมีวิธีในการถ่ายทอด จนนำไปสู่กระบวนการรื้อองค์ประกอบโครงสร้างขององค์ความรู้ในผลงานศิลปะที่มีนัยยะเชิงสัมพันธ์ของมนุษย์เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเชิงแนวคิด (Conceptual art) และศิลปะการติดตั้ง (Installation art) โดยนำหลักทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ผ่านขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์สุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์ทฤษฎีจิตวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลการรับรู้ทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก มุมมองต่อโลกและปรัชญาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ผ่านประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสว่ามีวิธีคิด (Thinking Process) เกี่ยวกับประสบการณ์การรับรู้ที่เป็นความจริงตามธรรมชาติโดยกำหนดเนื้อหา ในเรื่องความรู้สึกเกี่ยวกับการสูญเสีย (The sense of loss) ความมีตัวตนเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ทั้งหมด ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยในการสูญเสียความสัมพันธ์ของคนรัก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการลดความมั่นคงทางอารมณ์ของผู้วิจัย จากเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะผู้ทำงานศิลปะเชิงแนวความคิด (Conceptual art) มีความสนใจที่จะศึกษาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะเชิงแนวความคิด (Conceptual art) โดยอาศัยหลักการและการทฤษฎีใหม่ที่เกิดจาก องค์ความรู้ทางศิลปะด้านสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์และจิตเวชศาสตร์ให้ได้ผลงานศิลปะเชิงแนวความคิด (Conceptual art) ที่สามารถเป็นเครื่องมือทางเลือกในการเยียวยารักษาภาวะผู้ป่วยทางจิตใจในด้านลบ

ซึ่งมีปัญหาทางด้านจิตใจ ซึ่งจะเป็นลักษณะการพัฒนาศักยภาพผลงานศิลปะประเภท ศิลปะเชิงแนวความคิด (Conceptual art) ที่จะประกอบด้วยศิลปะการติดตั้ง (Installation art) การสร้างพื้นที่จำลอง จากการทดลองทดสอบทางกายภาพซึ่งถือเป็นเครื่องมือรับความคิดหรือวิธีคิด ทางกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่าง “ศิลปะ” และ “ผู้ป่วยสภาวะจิตในด้านลบ” ที่มีวิธีการเฉพาะ ใช้สำหรับการสร้างผลงานศิลปะโดยมีองค์ประกอบ (elements of art) หรือส่วนย่อยต่าง ๆ มาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดเป็นการสร้างกระบวนการเยียวยาความรู้สึกในความสัมพันธ์จากการใช้ศิลปะ ในรูปแบบที่ต่างกันในการสร้างกระบวนการวิธีการบำบัดในลักษณะวิธีการที่เฉพาะของศิลปินซึ่ง ล้วนแต่ก่อเกิดการพบคุณค่าของมนุษย์ในเชิงของการใช้ศิลปะการสังเคราะห์ พิจารณาตระหนัก รู้จากความรู้สึกและประสบการณ์ที่ผ่านมา หันกลับไปมองส่วนที่ผ่านมาในฐานะคนที่เคยอยู่ใน เหตุการณ์ เคยร่วมในประสบการณ์นั้นอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ผู้วิจัยได้หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลแนวคิด และรูปแบบผลงานในช่วงเวลาที่ทดสอบกระบวนการบำบัดผู้วิจัยพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลา คือ เวลาที่ใช้ทดสอบยังน้อยเกินไปและกระบวนการที่บำบัดยังสามารถแบ่งประเด็นได้อีก การทดสอบกระบวนการสามารถทดสอบกับบุคคลที่มีปัญหาด้านจิตใจนอกจากผู้วิจัย ซึ่งนำไปสู่การสังเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะบำบัดและนำไปสู่การพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็น มนุษย์อันประเสริฐและบำบัดเยียวยา จิตในระดับลึกด้านในของตนได้ อันเป็นแนวทางในการอธิบาย และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหางานวิจัยกับผลงานสร้างสรรค์ ซึ่งถือเป็นการช่วยเติมเต็มและ สร้างแรงบันดาลใจต่อผู้ที่ได้สัมผัสทั้งนักศึกษาศิลปะ ศิลปินและบุคคลผู้สนใจผลงานศิลปะ เกิด ประโยชน์ในการรับรู้การเยียวยาจิตใจมนุษย์และสร้างทัศนคติที่ดีขึ้นภายในจิตใจของแต่ละบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อสังคมสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, บรรณาธิการ. (2544). ศิลปะ: ยิน ยล สัมผัส. กรุงเทพฯ: ฟอรัม แอสโซซิเอตส์.
 ทวีศักดิ์ สิริรัตนธธา. (2550). การบำบัดทางเลือก ในเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
 _____. (2550). ศิลปะบำบัด ศาสตร์และศิลป์แห่งการบำบัด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
 เลิศศิริ บวรกิตติ, เทพศักดิ์ ทองนพคุณ, วรณะ อุณาอุล, Longo JA, Garcia B, Tupper H. (2548).
 ศิลปกรรมบำบัด: ความสังเขป. วารสารวิชาการสาธารณสุข. 14 (6): 1051-1054.
 อำไพชนิสฐ สมานวงศ์ไทย, เลิศศิริ บวรกิตติ. (2549). ศิลปกรรมบำบัด. ธรรมชาติเวชสาร. 6: 243-7.
 ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, บรรณาธิการ. (2544). ศิลปะ: ยิน ยล สัมผัส. กรุงเทพฯ: ฟอรัม แอสโซซิเอตส์.
 อำไพชนิสฐ สมานวงศ์ไทย, เลิศศิริ บวรกิตติ. (2549). ศิลปกรรมบำบัด. ธรรมชาติเวชสาร. 6: 243-7.
 ชลิดา รัชตะพงศ์ธร. (2554). สีและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในศิลปะบำบัดที่มีอิทธิพลต่อการลด
 ภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ. (วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชัยพร วิชชาวุธ. (2518). ความจำมนุษย์ : Human Memory. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กัจจกร สุนทรพงษ์ศรี. (2559). สุนทรียศาสตร์ : หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์
ศิลปะวิจารณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชนี นพเกตุ. (2540). จิตวิทยาเพื่อการรับรู้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประกายพริก.

_____. (2539). การรับรู้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประกายพริก.

ไสว เลี่ยมแก้ว. (2527). ความจำมนุษย์ : ทฤษฎีและวิธีสอน. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

_____. (2527). จิตวิทยาความจำ : ทฤษฎีและวิธีสอน. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Edwards D. (2004). Art therapy. London: SAGE publications.

Malchiodi CA. (1999). Medical art therapy with children. London: Jessica Kingsley.

Rosal M. (1995). Art therapy with children. Abbeygate Press: Isle of Palms, SC.

_____. (1995). Art therapy with children. Abbeygate Press: Isle of Palms,

